

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 23/04878-3
Saksbehandler Ingunn Dahlseng Håkonsen

Utvalg	Møtedato
Fylkesutvalget	14.03.2023

Uttalelse til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven for vindkraftanlegg på land

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

- 1) Fylkesutvalget mener intensjonen i endringsforslaget er god med hensyn til det lokale selvstyret, lokal forankring og gode medvirkningsprosesser. Forslaget bør i større grad bearbeides for å sikre at kommunens handlingsrom blir ivaretatt og at de har tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å vedta områdereguleringer.
- 2) Fylkesutvalget mener at det regionale perspektivet i større grad bør omtales og diskuteres i forslaget.
- 3) Fylkesutvalget mener det bør vurderes om andre typer anlegg, eksempelvis solkraftanlegg, også bør utredes og inkluderes i endringsforslaget. Teknologien er i rask utvikling og forenklinger kan bidra til en raskere omstilling av det grønne skiftet.
- 4) Fylkesutvalget viser til øvrige merknader i saksfremlegget.

Vedlegg

horingsnotat_energiloven_pbl.pdf
Høringsbrev vindkraft - pbl.pdf

Sammendrag

Kommunal- og distriktsdepartementet og Olje- og energidepartementet har sendt ut høringsforslag om endringer i energiloven og plan- og bygningsloven for vindkraftanlegg på land. Fylkeskommunedirektøren er positiv til intensjonen i endringsforslaget som omfatter bedre lokal forankring, og bidrar til å senke konfliktpotensialet ved å gi kommunene større handlingsrom og medvirkning. Forslaget bør bearbeides slik at kommunens rolle som planmyndighet blir klart og tydelig. Det regionale perspektivet bør i tillegg få større plass i forslaget.

Saksopplysninger

Kommunal- og distriktsdepartementet og Olje- og energidepartementet har sendt ut høringsforslag om endringer i energiloven og plan- og bygningsloven. Endringene gjelder for vindkraftanlegg på land. Høringsfristen er satt til 27. februar 2023 og Agder fylkeskommune har fått utsatt høringsfrist til behandling i fylkesutvalget 14. mars 2023.

Forslaget følger opp Stortingets anmodningsforslag om å innlemme planlegging og bygging av vindkraftanlegg i plan- og bygningsloven. I Hurdalsplattformen står det at vindkraftutbygging kan tillates dersom det er gode vindforhold og lokal aksept. Det har vært en økt utbygging av vindkraft som følge av økt etterspørsel og endrede økonomiske rammevilkår. Den økte utbyggingstakten har ført til protester fra lokalbefolkning, aksjonsgrupper og andre aktører en rekke steder i landet. Departementet ønsker å redusere konfliktnivået og gi grunnlag for den videre utvikling i tråd med kommunale ønsker og nasjonale klimamål.

Formålet med endringsforslaget er å styrke kommunenes rolle i prosessen knyttet til bygging av vindkraft på land, jf. Innst.101(2020-2021). Mål om effektive og ressursbesparende prosesser som bidrar til å redusere konfliktnivået, er viktige hensyn i forslaget. Departementene mener at dette vil gi grunnlag for videre utbygging av vindkraft, som er viktig for å styrke kraftbalansen og nå de nasjonale klimamålene. Gode medvirkningsprosesser med lokalsamfunnet og kommunen, økt legitimitet, tilpassede løsninger samt en bedre lokal forankring av vindkraft, står sentralt i forslaget.

Hovedlinjen i forslaget er at konsesjon for vindkraftverk ikke kan gis før arealbruken er avklart gjennom en vedtatt områderegulering etter plan- og bygningsloven (pbl). Områdereguleringen skal være overordnet. Departementene mener at det kan være tilstrekkelig å sette ytre arealbruksgrenser med arealformål vindkraftverk og adkomstveg i områdereguleringen. Videre detaljering som plassering av internveger, turbinpunkter, maksimal installert effekt samlet og pr. turbin, antall og dimensjoner på turbiner og andre detaljer behandles i konsesjon og etterfølgende planer etter energiloven.

Disse to prosessene med områderegulering og konsesjonssøknaden kan samkjøres i parallelle tidsløp, så lenge arealplanen vedtas først.

Forslaget åpner for følgende endringer i lovverk:

- Endring i energiloven § 2-2: Konsesjon for vindkraft på land kan ikke lenger gis før tiltaket er planavklart etter plan- og bygningsloven.
- Endring i pbl § 12-1: Innfører krav om områderegulering, som skal være på et overordnet nivå, for konsesjonspliktige vindkraftanlegg.

- Endring i pbl §12-2: Gir kommunene rett til å kreve at private utarbeider områderegulering for vindkraftanlegg.
- Nytt punkt pbl § 12-18: Begrenset adgang til å oppheve eller endre områderegulering for vindkraftanlegg der det er søkt om konsesjon etter energiloven (med tidsavgrensning). Denne adgangen krever samtykke fra departementet. Slikt samtykke kreves ikke dersom det er tiltakshaver som ønsker endring av reguleringsplanen.
- Endring i pbl § 3-7: NVE kan etter samråd med kommunen sende områdereguleringer for vindkraft på høring og offentlig ettersyn.
- Endringer i pbl. § 6-4: En eventuell statlig arealplan for vindkraftanlegg skal følge de ordinære bestemmelsene for statlig arealplan i pbl. § 6-4. Dagens bestemmelsen i siste ledd om at departementet kan bestemme at endelig konsesjon til kraftproduksjon skal ha virkning som statlig plan utgår.

Etablering av konsesjonspliktige anlegg er i dag tidkrevende å behandle. Slike anlegg skal konsekvensutredes. Planleggingen av anlegget skal gjennom flere ledd fra meldingsfase til utredningsfase før en eventuell konsesjon kan igangsettes. Berørte kommuner og regionale myndigheter med flere blir varslet på meldingsstadiet og har mulighet til å medvirke i arbeidet.

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren stiller seg positiv til at det er foreslått lovendringer som bedre vil ivareta kommunenes interesser tidlig i prosessen og gi en smidigere planlegging for kommuner og utbyggere. Fylkeskommunedirektøren ser imidlertid at det er noen utfordringer ved forslaget.

Forslaget presenterer bruk av områderegulering for å en tidlig avklaring av arealbruken lokalt. Det understrekes i forslaget at kommunen har mulighet til å avvise et forslag slik plan- og bygningsloven åpner for ved utarbeidelse av slike plansaker. Dette vil styrke kommunens råderett over forvaltningen av egne arealer. En områderegulering kan både være en overordna plan med behov for videre detaljregulering, men den kan også være så detaljert at realisering av planen kan gjennomføres uten videre regulering.

I denne saken er det usikkert hvor langt myndigheten til kommunen strekker seg ettersom forslaget omfatter en begrensning for hvor detaljert kommunen kan være i områdereguleringen. Dette bør klargjøres. Det kommer frem av høringsnotatet at de samfunnsøkonomiske vurderingene også legges til konsesjonsvurderingen, og ikke til områdereguleringen.

Forslaget om å frata kommunen mulighet til å gjøre endringer eller oppheve planen i fremtiden vil i praksis føre til at kommunen må akseptere etableringen uten å ha oversikt over alle konsekvensene. Fylkeskommunedirektøren finner det uheldig å innskrenke kommunens mulighetsrom som planmyndighet. Når det kun er de overordnede arealformålene som skal avklares, er det uklart om kommunen har tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å vedta planen, jmfør forvaltningsloven § 17. Eksempelvis er det vanskelig å se hvordan arkeologisk registrering etter kulturminneloven § 9 og kulturminner kan ivaretas gjennom en områderegulering dersom detaljene i planen ikke blir vurdert. Her ønsker fylkeskommunedirektøren å presisere at tidlige avklaringer er nøkkel for å unngå konflikter videre i sakene.

Det fremkommer ikke klart om de øvrige normale saksbehandlingsregler etter plan- og bygningsloven legges til grunn i arbeidet med områdereguleringen, ettersom forslaget foreslår flere begrensninger. Slike usikkerheter kan medføre ulike tolkninger hos kommunene om hvor handlingsrommet er, og videre skape konflikter og klager som kunne vært avklart på et tidligere og overordnet nivå.

Videre er det presentert at vindkraftanlegg utløser konsekvensutredning etter forskrift, og at det er kommunen og NVE som har ansvar for at konsekvensutredning blir utarbeidet. Det fremkommer ikke klart hvordan dette skal foregå i praksis utover at NVE potensielt skal gis et utvidet ansvar for konsekvensutredningen i forbindelse med områdereguleringen. Fylkeskommunedirektøren mener det kan være positivt at NVE kan bistå med kompetanse og ressurser i forbindelse med arbeidet med områdereguleringen og høringsprosessen. Fylkesutvalget ber departementene vektlegge kommunenes uttalelser når det gjelder å overlate deler av planoppgavene til NVE, jf. pbl § 3-7. Samtykke fra kommunen bør legges til grunn dersom NVE skal bidra med høringsprosessen av områdereguleringen.

I forslaget er ikke de regionale perspektivene diskutert nevneverdig utover muligheten for å utarbeide regionale planer for vindkraft. Dette er noe fylkeskommunedirektøren savner ettersom utbygging av slike anlegg vil ha påvirkning utover regionen. For å nå klimamålene og oppnå bedre levekår er det viktig å tilrettelegge for en raskere omstilling og økt produksjonen av fornybar energi i tiden fremover. Fylkeskommunedirektøren mener det bør vurderes om andre typer anlegg, eksempelvis solkraftanlegg, også bør utredes og inkluderes i endringsforslaget. Teknologien er i rask utvikling og forenklinger kan bidra til en raskere omstilling av det grønne skiftet.

Regionplan Agder 2030

Et mål i regionplanen mot 2030 er verdiskaping basert på bærekraftig bruk av naturressurser. Det skal legges til rette for bærekraftig utvikling og utbygging av fornybare energikilder. Regulert kraft og overføringskapasitet skal prioriteres, og det skal tas hensyn til viktige natur- og kulturmiljøverdier.

Planen har ingen umiddelbare konsekvenser for barn og unge. Sett i et fremtidsperspektiv kan endringsforslaget bidra til å gi færre utfordringer for klima og miljø som igjen kan påvirke neste generasjon.

Økonomiske konsekvenser

Ingen direkte konsekvenser.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren stiller seg positiv til intensjonen av høringsforslaget for endringer i energiloven og plan- og bygningsloven. Det er behov for ytterligere utredninger og forklaringer, og endringsforslaget bør bearbeides i større grad. Dette gjelder spesielt kommunenes rolle og beslutningsgrunnlag i forbindelse med utarbeidelse av områderegulering for vindkraftanlegg. Fylkeskommunedirektøren ønsker i tillegg at det regionale perspektivet får en omtale i det videre arbeidet.

Kristiansand, 27.02.2023

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kenneth Andresen
fylkesdirektør Analyse og plan